

Lietuvos rytas. - 24.07.2022

Mečys Laurinkus

Mečys Laurinkus. Ryškus ir skambus V. Zelenskio sprendimas ir nustebino

Мечис Лауринкус. Здивувало яскраве та гучне рішення В. Зеленського

За словами автора, поспішне рішення Президента України В.Зеленського тимчасово відсторонити генпрокурора І.Венедіктову та голову СБУ І.Баканова на час розслідування здивувало. З початку війни, розпочатої росією, каже автор, я очікував подібного меседжу від України, тому що за 30 років не було кардинальних реформ у силових структурах цієї країни, жодної кардинальної зміни чиновників, хоча там є донині ті, хто підтримує росію. Зрозуміло, каже автор, що Зеленський хоче швидко та чітко показати суспільству, що зрадники отримують заслужену оцінку та покарання.

<https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2022/07/24/news/mecys-laurinkus-ryskus-ir-ska-mbus-v-zelenskio-sprendimas-ir-nustebino-24046544>

Nustebino ne tai, kad abu asmenys yra patikimi V.Zelenskiui žmonės, o tai, jog Saugumo tarnyboje fiksuota darbuotojų veika prilyginama valstybės išdavimui, – 60 įtariamųjų, 600 įvairios kvalifikacijos bylų ir 28 numatomi atleisti pareigūnai tikriausiai ir už aplaidumą darbe.

Aiškindamas sprendimą V.Zelenskis papildė: tai tik pradžia. Kažin ar verta klausti, ko pradžia?

Tikrai ne vien tarnybų audito. Atvirai sakant, nuo pat Rusijos pradėto karo pradžios iš įspūdingai besiginančios Ukrainos tikėjauši panašaus pranešimo, nes 30 metų šios šalies saugumo struktūrose nebuvo kardinalių reformų, esminės pareigūnų kaitos, išskyrus pasikeitimus, susijusius su amžiumi, pensijomis.

Marga personalo sudėtis tebėra iki šių dienų, o dalis jų palaiko Rusiją.

Žinoma, tai, kas paskelbta, nėra pritrenkianti naujiena, bet vis dėlto minimi skaičiai nemaži, o iš tiesų gali būti ir kur kas didesni. Rusijos žvalgybos tinklas Ukrainoje yra platus ir nebūtinai užverbuoti asmenys telkiasi jėgos struktūrose.

Jų yra politiniuose sluoksniuose, jau nekalbant apie įvairaus lygio, priklausomai nuo regiono, valdžios grandis. Pagaliau yra ir tarp gyventojų. Ir nebūtina visus verbuoti, yra savanorių.

Karo pradžioje buvo paskelbta, kad Ukrainos piliečiai absoliučiai palaiko valstybės gynybą nuo agresoriaus ir tik su Rusijos propagandininkų surežisuotomis išimtimis „išvaduotojai“ pasitinkami su gėlėmis. Realybė yra kitokia, žodį „absoliučiai“ tenka keisti „didžioji dalis“, „dauguma“, o ateityje gal dar kitaip.

Objektyviai Ukraina yra susiskaldžiusi, bet tie, kurie yra prieš dabartinę jos valdžią, nebūtinai sutelpa į „penktosios kolonos“ sąvoką. Karinė grėsmė valstybei priešybės sulyginu, bet tai nereiškia, kad po karo jos vėl neišlįs į paviršių.

Priešpriešų priežastys įvairios ir ne viską lemia Maskvos įtaka. Ukraina energingai, emociškai formuojasi kaip tauta, o jos ideologai turi savo požiūrį į Rusiją, rusus, kalbą, įskaitant ir į specifinį atspalvį turinčius anekdotus.

Atsimenu Maidano dienas, kai valandomis stebėjau įvykius. Kijevas virė, dūmavosi, o viename LRT reportaže iš Donecko užkalbinta ten ne vienus metus gyvenanti lietuvė pasakojo, kad pas juos viskas ramu, žmonės visiškai nesigailintys korumpuoto su visa aplinka V. Janukovyčiaus, tik laukiantys, kuo baigsis įvykiai centre.

O po kelių dienų vėl pakalbinta ta pati moteris paaiškino, kad žiezirbos kilo po Radoje pasirodžiusio, bet nepriimto įstatymo dėl kalbos. Esą pasklido kalbos, kad rusiškai kalbantieji bus išvaryti iš šalies. Asmeniškai manau, jog tokio projekto kad ir trumpas pasirodymas Radoje buvo didelė strateginė klaida.

Ji davė pagalbą Kremliaus propagandininkų rankas. Ir juo tebemosuojama aštuonerius metus.

Mano subjektyviu įsitikinimu, nesiruošiant patarinėti dabartinei Ukrainos valdžiai, deja, vis suteikiama proga tuo pagaliu net padaužyti, žinoma, greta visų kitų tikrų daužymo ir žudymo priemonių.

Štai Ukrainos atstovė Krymo autonominėje respublikoje T. Taševa numato, kad rusai, nelegaliai (nepaaiškinant, ką tai reiškia) atvykę į Krymo teritoriją, turės ją palikti savo noru.

O jei tokio noro nebus? Be to, T. Taševos nuomone, tam tikros (?) iliustracijos priemonės turėtų būti taikomos ne tik Rusijos, bet ir Ukrainos gyventojams, kurie ten gyveno aštuonerius metus.

Kažin kaip iliustracijos mechanizmas turėtų veikti? Aštuonerius metus gyvenusieji stovėtų eilėje papasakoti, ką tą laiką veikė? Priešinosi okupacijai mintyse?

Sunku įrodyti. Iš valdžios neprašė jokios pagalbos – net ūkinės, buitinės? O kaimynas žino – prašė. O kaimyno parodymai tokio tipo iliustracijoje dažniausiai ir tampa lemiami. Stalinizmo ir net kažkiek po jo laikais darbuotojas, nebūdamas joks KGB agentas, įskųsdavo bendradarbių tik

todėl, kad pastarasis buvo pirmiau eilėje butui gauti.

Ukrainos žiniasklaidoje užtikau pranešimą, kad bus mokama šimtas eurų tam, kas suteiks žinių apie išdavikus. Tiesa tai ar ne, bet pasaulis šiuo klausimu vienodas. Ką galvoja eilinis Krymo gyventojas skaitydamas T.Taševos nuomonę?

Daugiau ar mažiau galima suprasti, kodėl nušalintas ar atleistas Saugumo tarnybos vadas. Bet kodėl generalinė prokurorė, kuri viešojoje erdvėje energingai palaikė V.Zelenskį? Atsakymas paprastas – bylų daug, o nuosprendžių neregėti. Ir moksleiviui aišku, kad nuosprendžiui reikalingi įrodymai, kuriuos surinkti kartais reikia nemažai laiko. O kas greitai sprendžia? „Troikės.“

Bet kodėl generalinė prokurorė, kuri viešojoje erdvėje energingai palaikė V.Zelenskį? Atsakymas paprastas – bylų daug, o nuosprendžių neregėti. Ir moksleiviui aišku, kad nuosprendžiui reikalingi įrodymai, kuriuos surinkti kartais reikia nemažai laiko. O kas greitai sprendžia? „Troikės.“

Savaime suprantama, V.Zelenskis nori greitai ir aiškiai parodyti visuomenei, kad išdavikai sulauks pelnyto įvertinimo, bausmės. Tikriausiai neviešos, nes pastarosios praktikuojamos daugiausia šariato valdomose valstybėse.

Jeigu bausmės už išdavystę procesas bus skubinamas, remiantis abejotinais ar net jokiais įrodymais, o dideliame sraute nukentės ir nekalti, rezultatas gali būti atvirkščias, nei tikėtasi.

Dalis visuomenės drauge su dirbančiais valdymo struktūrose nuspręs pagal žinomą istorinę patirtį – aha, prasidės represijos, valymai. Ir atsiras, kas žodį „valymai“ pavartos su šurpą keliančiomis reikšmėmis. Todėl manau, kad be teismo sprendimo paskelbta žinia apie išdavystes, ir dar valstybės vadovo lūpomis, yra skubota.

Tačiau kartoju – tai joks patarimas, kaip elgtis.